DZIEJE NAJNOWSZE, ROCZNIK XXXVII — 2005, 4
PL ISSN 0419-8824

Od Redakcji

Redaktor naczelny „Dziejów Najnowszych", prof. Czesław Madajczyk, na posiedzeniu redakcji w połowie 2004 r. zaproponował przygotowanie specjalnego numeru pisma poświęconego wydarzeniom 1945 r. Redakcja, już w nieco zmienionym składzie, do pomysłu tego wróciła w 2005 r.

W specjalnym monotematycznym numerze pisma postanowiliśmy rozwinąć dwa wątki. Pierwszy — dotyczący historiografii poszczególnych krajów na temat 1945 r. oraz drugi — poświęcony nastrojom i oczekiwaniom mieszkańców kilku miast w latach 1944–1947, ze szczególnym uwzględnieniem 1945 r.

Jeśli chodzi o pierwszy blok tematyczny, to pierwotnie zamierzaliśmy uwzględnić historiografię: amerykańską, brytyjską, francuską, niemiecką, rosyjską, włoską oraz polską. Niestety, nie udało się w całości zrealizować pomysłu. Specjaliści, do których zwróciła się Redakcja, albo nie przyjęli propozycji, albo, z uwagi na nawał obowiązków zawodowych, zaproponowali późniejszy termin dostarczenia tekstu. Dlatego też do tematu będziemy wracali w kolejnych numerach naszego pisma.

W numerze 4/2005 znalazły się natomiast artykuły dotyczące historiografii amerykańskiej, francuskiej i polskiej — przygotowane przez wybitnych specjalistów tematu wywodzących się z różnych środowisk naukowych (Instytutu Historii Uniwersytetu Białostockiego, Instytutu Historii PAN w Warszawie, Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego). Wypełnieniem luki, ale oczywiście tylko w pewnym sensie, dotyczącej rosyjskiej literatury przedmiotu, będą niewątpliwie recenzje kilku książek, które ukazały się w ciągu ostatnich lat w Moskwie.

Dopisali natomiast Autorzy, którym redakcja zaproponowała przygotowanie studiów na temat nastrojów i oczekiwań polskiego społeczeństwa w 1945 r. W komplecie zaakceptowali tematykę i termin przygotowania artykułów. Dobór miast, które były przedmiotem analizy, nie był dziełem przypadku. Celowo wybraliśmy miasta kresowe, zarówno na wschodzie i zachodzie (Wilno, Lwów, Białystok, Szczecin i Wrocław). Wszak właśnie tam rok 1945 odcisnął piętno i stanowił ważną cezurę. Dla polskiego Londynu tytułowy rok 1945 był również przełomowy. Artykuły przygotowali renomowani specjaliści, którzy w dorobku naukowym mieli już po kilkanaście prac dotyczących dziejów wymienionych miast. Reprezentują oni kilka ośrodków naukowych: Instytut Historii PAN w Warszawie, Instytut Historii Uniwersytetu Białostockiego, Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie, Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pozostałe działy pisma Redakcja również wypełniła tekstami, w których wydarzenia 1945 r. nader często przewijają się w analizie lub stanowią cezurę rozważań. Mamy tu na myśli działy: Materiały, Dyskusje i polemiki, Artykuły recenzyjne i recenzje oraz Życie naukowe.

W sumie w całym numerze „Dziejów Najnowszych" umieściliśmy 24 tekstów, przygotowanych przez reprezentantów 16 krajowych ośrodków naukowych. Szczegółowy wykaz Czytelnik odnajdzie w informacji na końcu tomu: „Wśród naszych Autorów".

W nawiązaniu do zapowiedzi z 2004 r. Redakcja już niebawem zamierza opublikować numer „Dziejów Najnowszych" przygotowany przez kolegów z jednego ośrodka. Po środowisku łódzkim i wrocławskim tym razem zadania podjęli się historycy z Torunia.